

SÅ TVÄTTAR DU KLÄDER OCH ANDRA TEXTILIER

FILMFAKTA

Ämne	Hem- och konsumentkunskap
Ålder	Från 13 år (H)
Speltid	16 minuter
Språk	Svenskt tal med svensk text
Produktion	Solfilm Media
Filmnr	Sol7533

På handledningens sista sida finns en länk till ett **quiz**, där du kan testa elevernas kunskaper efter filmen.

OM FILMEN

Hur gör man egentligen när man tvättar? Jo, det ska vi ta reda på i den här filmen! Vi lär oss vad de olika symbolerna betyder som finns bland skötselråden och skillnaden på bland annat handtvätt, fintvätt och syntettvätt. Vi undersöker hur en tvättmaskin fungerar, varför man måste sortera tvätten och hur man tvättar hållbart. Vi lär oss också hur man torkar sin tvätt på bästa sätt och vad man ska tänka på när man stryker. Filmen går också igenom begrepp som centrifugering, kemtvätt och dropptorkning.

Det här är en film för elever i högstadiet när de ska lära sig om tvätt och rengöring i ämnet hem- och konsumentkunskap.

KAPITEL I FILMEN

Inledning (00:00–01:08)

Innan du tvättar (01:09–04:21)

Vad betyder symbolerna? (04:22–09:08)

Tvätt (09:09–12:06)

Efter att du har tvättat (12:07–14:22)

Sammanfattning (14:23–SLUT)

LÄROPLANSMÅL

Hem- och konsumentkunskap (åk 7–9)

Miljö och livsstil

- Tvätt och rengöring samt olika rutiner och metoder för detta.

SÅ TVÄTTAR DU - KLÄDER OCH ANDRA TEXTILIER

INNAN FILMEN

Vad vet eleverna redan?

Be eleverna skriva ned eller fundera enskilt kring vad de vet om att tvätta. Låt dem sedan diskutera och jämföra sina svar i grupper om 2–3. Be grupperna att berätta sina svar inför klassen, medan du sammanfattar på tavlan.

Utgå gärna från de här frågorna:

- Varför behöver man tvätta?
- Hur fungerar en tvättmaskin?
- Vad är kemtvätt?

Ordlista till filmen

Diskutera och förklara begreppen i ordlistan med eleverna före filmen:

Textil

Vädra

Skötselråd

Kemtvätt

Mögel

Symbol

Centrifugering

Syntet

Sortering

Miljömärkning

Mangel

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

UNDER/EFTER FILMEN

Diskussionsfrågor till filmen

Läs först själv igenom frågorna och planera för hur du ska hantera elevernas svar och diskussioner.

Låt gärna eleverna svara på frågorna under filmens gång, enskilt eller i grupper om 2–4. Frågorna är indelade efter filmens kapitel för att du ska kunna pausa om någon behöver mer tid. Låt eleverna skriva klart sina svar efter filmen, innan du går igenom dem gemensamt och sammanfattar på tavlan.

Inledning (00:00–01:08)

- Vet du hur man tvättar?

Innan du tvättar (01:09–04:21)

- Ge exempel på något som du ibland behöver tvätta.
- Vad är en textil?
- I filmen sägs det: "Tvätta inte i onödan", vad menas med det?
- Tvättning sliter både på tyget och miljön, på vilka sätt?
- Vad är skötselråd? Varför är det viktigt att titta på skötselråden innan man köper en ny textil?
- På vilket sätt är kemtvätt dåligt för miljön?
- Varför ska man inte lägga fuktiga textilier, som svettiga träningskläder, i sin tvättkorg?
- Varför ska man inte vänta för länge innan man tvättar?
- Ge några exempel på hur man kan få bort fläckar från sina kläder, till exempel kaffe- eller blodfläckar.
- På vilket sätt hjälper det att stryka en stearinfläck med ett kaffefilter emellan?

Vad betyder symbolerna? (04:22–09:08)

- Vad betyder symbolen av en vattenbalja?
- Vad betyder centrifugering?
- Vad betyder symbolen av en vattenbalja med ett streck under sig?
- Vad är syntettvätt?
- Vad är fintvätt?
- Vad betyder symbolen av en vattenbalja med en hand i?
- Vad betyder symbolen av en kvadrat med en cirkel inuti?
- Förklara hur symbolen för hängtorkning ser ut.
- Förklara hur symbolen för droptorkning ser ut.
- Förklara hur symbolen för plantorkning ser ut.
- Vad betyder symbolen av ett strykjärn med tre prickar?
- Vad betyder symbolen av en rund ring med en bokstav inuti?

SÅ TVÄTTAR DU - KLÄDER OCH ANDRA TEXTILIER

Tvätt (09:09–12:06)

- Varför ska man sortera textilierna innan man tvättar?
- Ge några exempel på hur man kan sortera tvätten.
- Varför ska man tvätta i låga temperaturer i den mån man kan?
- Ge några exempel på plagg som behöver tvättas i minst 60 grader. Varför behöver de tvättas i 60 grader?
- Vad är en tvättpåse? Varför ska man använda en tvättpåse för till exempel bygelbehåar?
- Varför ska man tänka på att alltid tvätta en full maskin?
- Beskriv kortfattat hur en tvättmaskin fungerar.
- Varför är det viktigt att använda miljömärkt tvättmedel i rätt mängd?

Efter att du har tvättat (12:07–14:22)

- Varför är det bäst att låta tvätten lufttorka?
- Varför ska man sortera tvätten innan man torkar den?
- Vad är en torktumlare?
- Varför är det viktigt att rengöra luddfiltret efter att man har använt en torktumlare? Diskutera tillsammans i klassen.
- I filmen sägs det att det är lättare att stryka något som man har torkat på rätt sätt. Vad menas med det tror du?
- Vad är en strykduk?
- Vad är en mangel?

Sammanfattning (14:23–SLUT)

- Har du lärt dig någonting nytt efter att ha sett filmen?
- Är det något som togs upp i filmen som du vill lära dig mer om?

EFTER FILMEN

Vad visste eleverna innan?

Visa sammanfattningen från "Vad vet eleverna redan?". Låt eleverna jämföra vad de visste innan med vad de vet nu. Undersök om det är något de fortfarande är osäkra på och behöver undersöka vidare.

Ordlistan

Gå på nytt igenom ordlistan. Be eleverna ge exempel från filmen som kan fördjupa förståelsen av begreppen. Fråga om de behöver lägga till ord eller begrepp i listan, eller ändra på några förklaringar.

Fördjupning i symbolerna

Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp och tilldela varje grupp ett par symboler från filmen. Varje grupp ritar av varje symbol på ett A5-papper och skriver en kort förklaring till vad symbolerna betyder. När grupperna är klara kan de presentera sina symboler för resten av klassen. Efteråt kan alla symboler kopieras upp och göras till ett häfte som varje elev kan ta med hem.

Tvättning steg för steg

Dela in eleverna i mindre grupper. Be varje grupp sortera nedanstående steg i rätt ordning.

- Fyll maskinen med textilierna som sorterats tillsammans
- Sortera textilierna enligt skötselråden
- Välj vilket program tvättmaskinen ska använda och starta maskinen
- Dosera tvättmedlet och håll i maskinens fack för tvättmedel
- Torka tvätten enligt skötselråd

Diskutera gemensamt i klassen vilka steg som ska komma i vilken ordning, och skriv upp stegen på tavlan. Varje grupp gör sedan en egen beskrivning, en fusk-lapp, där alla steg syns i korrekt ordning. Fusk-lappen kan bestå av text, text tillsammans med bilder, eller göras som en seriestripp.

SÅ TVÄTTAR DU - KLÄDER OCH ANDRA TEXTILIER

Fördjupning i tvättmaskinen

Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp och låt de utforska djupare hur en tvättmaskin fungerar. Arbetet kan bland annat svara på hur tvättmaskinen får vatten, hur de olika tvättprogrammen fungerar eller hur en kombinerad tvätt- och torktumlare fungerar.

Hjälp eleverna att hitta mer information med hjälp av internet, böcker och tidskrifter. Uppmuntra gärna eleverna till att vara kreativa kring hur de vill redovisa sitt arbete inför resten av klassen. Det kan till exempel vara en seriestripp, digital presentation eller en sketch.

Fördjupning i miljöpåverkan

Låt eleverna enskilt fundera kring vilken påverkan tvättning och torkning har på miljön. De kan till exempel fundera kring frågor som:

Gör det någon skillnad att tvätta i lägre grader? Hur påverkas textilierna av att tvättas i lägre grader?

Hur ofta behöver man tvätta?

Vad kan man göra istället för att tvätta?

Varför ska man inte använda sköljmedel?

Vilken skillnad är det mellan att lufttorka sin tvätt och att torka i torktumlare eller torkskåp?

Finns det några andra för- eller nackdelar med att lufttorka sin tvätt kontra torka i torktumlare?

Diskutera sedan tillsammans i klassen och sammanfatta på tavlan vad ni kommer fram till.

SÅ TVÄTTAR DU - KLÄDER OCH ANDRA TEXTILIER

QUIZ

A.

VAD ÄR EN TEXTIL?

1. Bara kläder
2. Bara handdukar
3. Allt som är tillverkat av textilfibrer
4. Kläder och handdukar

B.

ATT TVÄTTA KAN SLITA PÅ TYGET, PÅ VILKET SÄTT?

1. Textilierna kan blekas snabbare
2. Textilierna blir trötta
3. Textilierna kan bli smutsigare
4. Textilierna blir sura

C.

VAD ÄR SKÖTSELRÅD?

1. De talar om hur du ska klappa dina kläder
2. De talar om hur du tar hand om dina kläder på bästa sätt
3. De är en grupp människor som bestämmer hur man tvättar
4. Det finns inga skötselråd

D.

VAD BETYDER SYMBOLEN AV EN VATTENBALJA MED EN HAND I?

1. Att textilen inte ska tvättas i vatten
2. Att textilen inte ska tvättas alls
3. Att textilen behöver klappas ren
4. Att textilen ska handtvättas

E.

VAD BETYDER SYMBOLEN AV EN KVADRAT MED ETT HORISONTELLT STRECK INUTI?

1. Textilen behöver ligga plant och torka
2. Textilen ska inte torkas alls
3. Textilen får inte bli blöt
4. Textilen ska hängas upp för att torka

F.

VAD BETYDER SYMBOLEN AV EN RUND RING MED EN BOKSTAV INUTI?

1. Textilen behöver kemtvättas
2. Textilen ska inte kemtvättas
3. Den visar hur du ska torka textilen
4. Den visar vilket tvättmedel du ska använda

G.

HUR SKA DU SORTERA DINA KLÄDER INNAN DU TVÄTTAR?

1. Du behöver inte sortera dem
2. Sortera efter typ av plagg, som t-shirts och klänningar
3. Sortera efter skötselråden
4. Sortera dem efter dina favoriter

H.

VAD ÄR EN STRYKDUK?

1. En duk som fått stryk
2. En duk du använder för ömtåliga textilier när du stryker
3. En speciell handduk
4. En vanlig duk

SÅ TVÄTTAR DU - KLÄDER OCH ANDRA TEXTILIER

QUIZ - FACIT!

A.

VAD ÄR EN TEXTIL?

1. Bara kläder
2. Bara handdukar
3. Allt som är tillverkat av textilfibrer - **RÄTT SVAR**
4. Kläder och handdukar

B.

ATT TVÄTTA KAN SLITA PÅ TYGET, PÅ VILKET SÄTT?

1. Textilierna kan blekas snabbare - **RÄTT SVAR**
2. Textilierna blir trötta
3. Textilierna kan bli smutsigare
4. Textilierna blir sura

C.

VAD ÄR SKÖTSELRÅD?

1. De talar om hur du ska klappa dina kläder
2. De talar om hur du tar hand om dina kläder på bästa sätt - **RÄTT SVAR**
3. De är en grupp människor som bestämmer hur man tvättar
4. Det finns inga skötselråd

D.

VAD BETYDER SYMBOLEN AV EN VATTENBALJA MED EN HAND I?

1. Att textilen inte ska tvättas i vatten
2. Att textilen inte ska tvättas alls
3. Att textilen behöver klappas ren
4. Att textilen ska handtvättas - **RÄTT SVAR**

E.

VAD BETYDER SYMBOLEN AV EN KVADRAT MED ETT HORISONTellt STRECK INUTI?

1. Textilen behöver ligga plant och torka - **RÄTT SVAR**
2. Textilen ska inte torkas alls
3. Textilen får inte bli blöt
4. Textilen ska hängas upp för att torka

F.

VAD BETYDER SYMBOLEN AV EN RUND RING MED EN BOKSTAV INUTI?

1. Textilen behöver kemtvättas - **RÄTT SVAR**
2. Textilen ska inte kemtvättas
3. Den visar hur du ska torka textilen
4. Den visar vilket tvättmedel du ska använda

G.

HUR SKA DU SORTERA DINA KLÄDER INNAN DU TVÄTTAR?

1. Du behöver inte sortera dem
2. Sortera efter typ av plagg, som t-shirts och klänningar
3. Sortera efter skötselråden - **RÄTT SVAR**
4. Sortera dem efter dina favoriter

H.

VAD ÄR EN STRYKDUK?

1. En duk som fått stryk
2. En duk du använder för ömtåliga textilier när du stryker - **RÄTT SVAR**
3. En speciell handduk
4. En vanlig duk

KUNSKAPSQUIZ ONLINE

Vi har i november år 2020 skapat en delad Kahoot! som du gärna får använda så länge länken fungerar: <https://create.kahoot.it/share/sa-tvattar-du-klader-och-andra-textilier-sol7533/cd1304a7-b3b5-4abe-8746-a13ba8b8212a>

För att använda quiz:et, klicka på knappen "Play as guest" om du inte har någon inloggning.

